

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

Policajska postaja Ptuj

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** policijska postaja (v nadaljevanju: PP)
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** osebe v policijskem pridržanju¹
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** (še vedno) šest prostorov za pridržanje². Štirje prostori (označeni s številkami od 3 do 6) so namenjeni za daljše pridržanje (do 48 ur)³ ter dva prostora (označena s številka 1 in 2) za krajša pridržanja (do 12 ur)⁴. PP izvaja pridržanja tudi za druge PP na območju Policijske uprave (PU) Maribor.

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen** 25. 3. 2014.⁵
- ▶ **Skupina za obisk:** dva predstavnika Varuha (namestnik varuhinje in specialist kriminalističnega preiskovanja) ter en predstavnik nevladne organizacije (PIC).
- ▶ **Vsebina obiska:** razgovor s spomočnikom komandirja, ogled prostorov za pridržanje, preveritev uresničitve naših predlogov v zvezi s prejšnjim obiskom DPM⁶, pregled dokumentacije nekaj naključnih izbranih primerov pridržanja.

¹ V letu 2014 (od 1.1. do dneva obiska) je PP odredila skupaj 19 pridržanj.

² Dostop do prostorov za pridržanje je z intervencijskim vozilom neposredno iz dvorišča skozi garažo.

³ Prostori za daljše pridržanje so opremljeni s kovinskim pogradom, žimnico, mizo z dvema stoloma, z WC na počep (prostora za pridržanje številka 3 ter 4) oziroma WC školjko (prostora za pridržanje številka 5 ter 6), WC papirjem, tekočo vodo, pregrinjalom ter z dvema vzglavnikoma.

⁴ Prostora za krajše pridržanje sta opremljena z žimnico, z WC-jem na počep.

⁵ Prejšnji obisk te PP je bil opravljen 18. maja 2011.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo poslano Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) 8. 4. 2014, skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 23. 5. 2014, torej 45. dan po odpremi.

⁶ Takrat smo predlagali da se prepleskajo stene prostorov za pridržanje in poskrbi za redno vzdrževanje vseh prostorov za pridržanje. Prav tako je DPM predlagal, da se preučijo možnosti o namestitvi stikal z možnostjo reguliranja jakosti svetlobe, za primer pridržanja preko noči in da se v bodoče bolj dosledno in izčrpno zapisuje podatke v policijsko dokumentacijo.

► DPM je posebej pohvalil

- da je pri dežurnem policistu na vidnem mestu knjiga pohval in pritožb,
- da PP razpolaga tudi z nabiralnikom za anonimno oddajanje pohval in pritožb,
- shranjevanje zaseženih predmetov pridržani osebi,⁷
- da so bile stene v nekaterih prostorih za pridržanje prepleskane,
- da so v preteklosti preprečili že dva poizkusa samomora⁸,
- da imajo ob posebnih dogodkih (npr. prireditvah) okrepljena dežurstva oziroma pomočnika dežurnega,
- da so bili v prostorih za pridržanje nameščeni vzglavnik,
- namestitev navedenih žarnic.⁹

⁷ V sobi za sprejem je šest manjših omaric (označenimi s števkami od 1 do 6), ki se zaklepajo in so namenjene za shranjevanje zaseženih predmetov, ki jih pridržana oseba v času pridržanja ne sme imeti pri sebi.

⁸ Pojasnjeno nam je bilo, da določene osebe (predvsem take s psihičnimi težavami) nadzorujejo bolj pogosto.

⁹ Vsi prostori za pridržanje imajo dobro naravno in umetno svetlobo. Za umetno svetlobo je bilo ugotovljeno, da te še vedno ni mogoče regulirati a je bila namesto tega nameščena dodatna, šibkejša, žarnica za nočni čas.

DPM: predlagamo, da PP nameni več pozornosti pregledu odtisnjenih datumov roka uporabe paketa hladnega obroka, ko le tega sprejema.¹⁰

DPM: prosimo za sporočilo, kdaj je pričakovati, da bodo PP opremljene z novimi plakati MNZ o pravicah pridržanih osebi, katerih prevod v tuje jezike bo ustrezen.¹¹

DPM: še vedno šteje kot pomanjkljivost, da prostora za krajše pridržanje nimata tekoče vode.¹²

MNZ: na PP so skrbnika premoženja in dežurne policiste opozorili na večjo pozornost pri prevzemu hladnih obrokov. Pakete z nečitljivim datumom bodo vrnili dostavljalcu.

MNZ: s pripravo in tiskanjem novih plakatov MNZ o pravicah pridržanih oseb želimo počakati do sprejetja Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-M), ki je trenutno v fazi medresorskega usklajevanja. ZKP-M namreč med pravice osebe, s katerimi je treba seznaniti osebo ob odvzemu prostosti, na novo uvaja tudi pravico do brezplačnega tolmačenja in prevajanja ter pravico do brezplačne pravne pomoči. Glede na sprejeto besedilo zakona bomo preučili, v kolikšni meri (če sploh) bo treba spremembe upoštevati pri vsebini plakata.

MNZ: na PP se bo preučila možnost zagotovitve tekoče vode v prostorih za pridržanje ob načrtovanih večjih investicijsko vzdrževalnih delih. Do takrat bodo policisti pridržanim osebam vodo zagotavljali v plastenkah.

¹⁰ Pred prostori za pridržanje je soba za sprejem pridržanih oseb. Soba ni video nadzorovana, ima pa govorno napravo (ki ni označena z nalepko). V njej so v omari shranjene rezervne odeje, posteljnina, copati za enkratno uporabo, različni tipi hladnih obrokov (tip A1, A2, A3 ter B1, B2 in B3), katerih rok uporabe je bil ustrezen. Smo pa na enem izmed paketov hladnega obroka opazili, da je bil odtisnjen datum roka uporabe zabrisanih oz. nečitljivih.

¹¹ V sobi za sprejem so bile v času našega obiska tudi brošure MNZ s pravicami pridržane osebe ter brošure MNZ »Kako do mednarodne zaščite« v različnih jezikih (slovenski, francoski...), ter plakat MNZ s pravicami pridržanih oseb v več jezikih. Glede plakata MNZ s pravicami pridržanih oseb, smo že v poročilu z dne 8. 10. 2013 opozorili, da je Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanje (CPT) ob obisku v Sloveniji 2012 v delu, ki se nanaša na zagotavljanje zdravstvene pomoči, opozoril na »slab« oziroma neustrezen prevod te pravice v angleški in nemški jezik. DPM je takrat prosil za sporočilo, ali je MNZ že preverilo ustreznost prevodov pravic pridržanih oseb v tuje jezike in, če ne, kdaj je pričakovati, da bo to storjeno in kdaj bodo po potrebi opravljeni popravki prevodov pravic pridržane osebe v tuje jezike (predvsem angleški in nemški, na kar je CPT posebej opozoril). MNZ je v odgovoru z dne 6. 11. 2013, na naše poročilo sporočilo, da je preverilo ustreznost prevoda in ugotovilo, da v vseh jezikih dejansko ni bil najbolj ustrezen. Zaradi racionalnosti novih plakatov niso takoj natisnili, ker so želeli najprej porabiti stare plakate, tiskanje novih pa je predvideno v začetku 2014.

¹² Prostora za krajše pridržanje sta opremljena z žimnico, z WC-jem na počep, vendar pa prostora nimata tekoče vode.

DPM: predlagamo več skrbi za redno vzdrževanje in čiščenje prostorov za pridržanje, saj smo npr. v prostoru številka 4 bila pajčevina in neočiščen WC na počep.¹³

MNZ: prostora za pridržanje št. 4 in 6 sta bila takoj očiščeni. Vodstvo PP pa bo delo čistilke pogosteje nadzorovalo.

DPM: predlagamo, da se preveri ustreznost žimnic in se jih po potrebi zamenja oziroma se poskrbi za ustrezno čiščenje le teh.¹⁴

MNZ: vodstvo enote bo bolj dosledno preverjalo tudi čistost žimnic.

DPM: predlagamo, da PP poskrbi, da bodo rjuhe, namenjene za enkratno uporabo dejansko uporabljene le enkrat oziroma, da se po vsaki uporabi zavržejo.¹⁵

MNZ: preverili smo tudi namestitev rjuh za enkratno uporabo in ugotovili, da je čistilka nerabljeni rjuhi zaradi dodatane zaščite ležišč, namestila v prostorih, ki se nista uporabljala. Rjuhi so odstranili.

DPM predlagamo, da se umazani vzglavniki v vseh prostorih za pridržanje očistijo oziroma po potrebi zamenjajo.¹⁶

MNZ: vodstvo enote bo bolj dosledno preverjalo tudi čistost vzglavnikov ter v primeru potrebe predlagalo njihovo zamenjavo.

DPM predlagamo, da PP poskrbi, da se napaka z iztekanjem vode pri WC-jih na počep odpravi.¹⁷

MNZ: na PP so zaradi odprave napake z iztekanjem vode pri WC-jih na počep že obvestili pristojno službo.

DPM predlagamo, da se plakat PIC o pravicah tujcev namesti tudi v govorilnico št. 1.¹⁸

MNZ: govorilnice št.1 zaradi majhnosti ne uporabljajo za razgovore.

¹³ Ob tokratnem obisku ugotovljeno, da bi bilo potrebno pleskanje oziroma sanacija stene prostora za pridržanje številka 4, kjer je na steni (levo – gledano od vhoda) in stene prostora za pridržanje številka 6 (desne – gledano od vhoda), saj je na njih vidna plesen.

¹⁴ V prostorih za daljše pridržanje je bilo tudi ugotovljeno, da so na ležiščih tanke žimnice, ki so bile v večini prostorov umazane (npr. v prostoru številka 3 so bili vidni ostanki tekočin – verjetno urina).

¹⁵ V nekaterih prostorih za daljše pridržanje so bile na žimnice že nameščene rjuhe za enkratno uporabo (modre barve), od katerih je bila v prostoru za pridržanje številka 6 le ta strgana. To bi lahko kazalo na to, da so rjuhe, namenjene za enkratno uporabo uporabljene večkrat in ne na način za katerega so namenjene – enkratni uporabi.

¹⁶ V prostorih za pridržanje so bili nameščeni tudi vzglavniki, kar velja pohvaliti. Je pa bilo ugotovljeno, da so le ti umazani (na njih so madeži tekočin) in kot taki potrebni zamenjave oziroma ustreznega čiščenja.

¹⁷ V obeh prostorih za krajše pridržanje in prostorih za daljše pridržanje, ki so opremljeni z WC na počep je bilo ob izpustu vode ugotovljeno, da se le ta izliva izven dela WC-ja in kot taka predstavlja nevarnost, da bi v primeru večkratnega koriščenja vode, ta pričela iztekati v prostor za pridržanje.

¹⁸ Pridržana oseba lahko opravi razgovor z odvetnikom v prostoru za razgovore (PP razpolaga s tremi t.i. govorilnicami). Govorilnice niso video nadzorovane, in so opremljene z mizo in dvema stoloma, v njih se nahajajo plakati o pravicah oseb z odvzeto prostostjo. V govorilnicah 2 in 3 se nahaja še plakat PIC o pravicah tujcev. V govorilnici številka 3 pa še računalnik in telefon.

DPM: predlagamo, da PP poskrbi za redno čiščenje sprehajališča in da se iz njega odstranijo predmeti, ki nanj ne sodijo. Prav tako predlaga, da se proučijo možnosti namestitve video nadzornega sistema na sprehajališču in da se na del sprehajališča, ki ni pokrit namesti mreža.¹⁹

MNZ: prostor, ki je namenjen za sprehode je bil takoj očiščen in iz njega odstranjeni vsi predmeti, ki tja ne sodijo. O možnosti namestitve video nadzornega sistema na sprehajališču in namestitvi mreže, so bile obveščene pristojne službe, sama realizacija pa bo odvisna od zagotovljenih proračunskih sredstev.

DPM: predlagamo, da se policiste opozori na natančnost pri izpolnjevanju obrazcev, ki so potrebni ob pridržanju, predvsem da vanje vnašajo točne ure posameznih dogodkov ali ukrepov.²⁰

MNZ: vodstvo PP je vse policiste na delovnih posvetih opozorilo na natančnost pri izpolnjevanju obrazcev, ki so potrebni ob pridržanju, predvsem, da se vanje vnašajo točne ure posameznih dogodkov in ukrepov.

DPM: predlaga, da se na vseh PP zagotovi redna uporaba sprehajališče oziroma pridržanim osebam omogoči gibanje na svežem zraku in da se to tudi ustrezno evidentira v obrazec »izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek«.²¹

MNZ: PP smo večkrat opozorili, če varnostni razlogi to omogočajo, da osebam, ki so pridržane 24 ur ali več, omogočijo gibanje na svežem zraku (eno uro gibanja vsakih 24 ur pridržanja) in to ustrezno evidentirajo v obrazec izvajanje opravil pridržanjen/zadržanjem – uradni zaznamek.

¹⁹ PP omogoča pridržanim osebam gibanje na prostem na sprehajališču. Sprehajališče sicer ni video nadzorovano, gibanje na prostem zato nadzira neposredno policist. Sprehajališče je tudi delno pokrito za nadstreškom, kar omogoča gibanje na prostem tudi v primeru slabega vremena. Del sprehajališče, ki ni pokrit pa nima varovanja, kot je to na drugih PP, ki razpolagajo s sprehajališči (npr. nameščene mreže). Ob obisku je bilo ugotovljeno, da je sprehajališče umazano (ostanki listja in druge umazanije), ter da je na sprehajališču star očitno neuporaben hladilnik, ter stojalo za obešanje perila, ki po mnenju DPM ne sodijo na sprehajališče.

²⁰ Pri pregledu naključno izbranih primerov posameznih pridržanj je bilo pri pregledu pridržanja za osebo (24. do 25. 2014, med 18.12 in 5.15 uro, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) ugotovljeno, da v obrazcu »izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek« ni evidentirano da je bila pridržani osebi ponujena voda, čeprav je bila pridržana v prostoru za pridržanje številka 1, kjer ni tekoče vode in je DPM na potrebo po evidentiranju tega podatka, opozoril že ob prejšnjem obisku. Pri naslednjem pregledu primera pridržanja osebe (31. 1. 2014 do 1. 2. 2014, med 15:10 do 13:55, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da v obrazcu »izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem - uradni zaznamek« ni evidentiran podatek o zaključku pridržanja.

²¹ Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanje (CPT) ob obisku v Sloveniji 2012 je priporočil, da se sprejmejo ukrepi, da se vsem osebam, ki so v policijskem pridržanju 24 ur ali več zagotovi gibanje na prostem.

